

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori, Habitatge
i Transició Ecològica

L'Ofegabous

Respostes

gepec

grup d'estudi
i protecció
dels ecosistemes
catalans

Ecologistes
de Catalunya

Índex

1	DINÀMICA POBLACIONAL	2
2	NÍNXL ECOLÒGIC I XARXA TRÒFICA	6
3	MCM, VOLUMS I CONVERSIONS	9
4	CÈL·LULES	11
5	DIGITAL	15
6	EXÀMEN	18

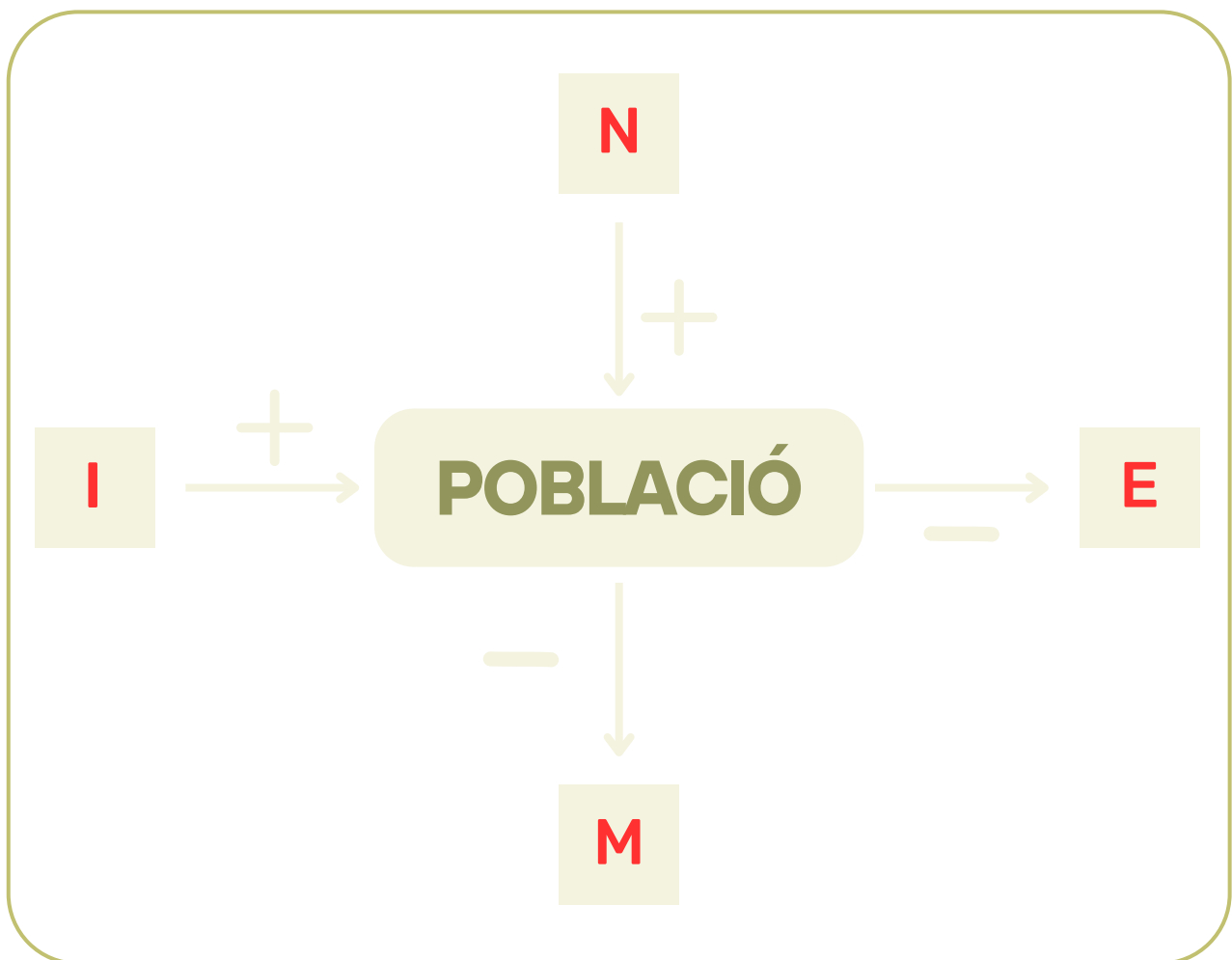
DINÀMICA POBLACIONAL

Anomenem població a un conjunt d'individus de la mateixa espècie, que conviuen en un entorn concret. En l'ecologia de poblacions, s'utilitza diferents variables per calcular de manera aproximada com canviarà la població d'una espècie concreta, amb el pas del temps.

Per saber el canvi d'un any per l'altre, sense tindre en compte variables externes de la població, només necessitem 4 paràmetres:

- Natalitat (N). Individus que neixen.
- Mortalitat (M). Individus que moren.
- Immigració (I). Individus d'altres poblacions que es mouen a la població d'estudi.
- Emigració (E). Individus de la població d'estudi que es mouen cap a altres poblacions.

Col·loca cada variable on creguis que pertany, al següent esquema, per tal de crear la fórmula correcta:

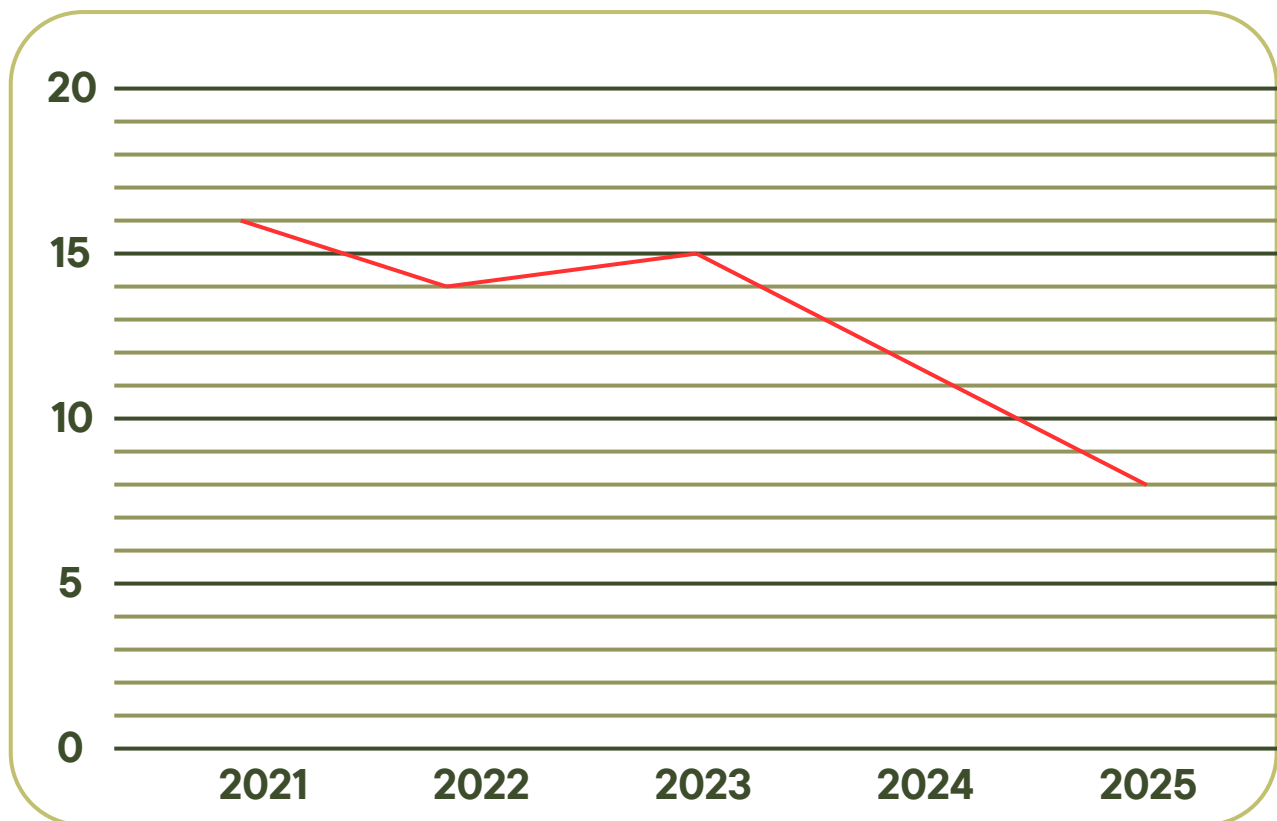
Així doncs, com queda la fórmula?

$$\text{Població} = \text{Població anterior} + N - M + I - E$$

Un cop tinguis la fórmula completa, intenta calcular quants individus tindrà la següent població d'ofegabous l'any 2025, sabent que l'any 2021 hi havia 20 ofegabous:

	2022	2023	2024	2025
Natalitat	5	4	7	5
Mortalitat	7	4	10	8
Immigració	4	6	3	6
Emigració	5	5	4	7
Població total	17	18	14	10

Representa la variació d'aquesta població d'ofegabous entre els anys 2022 i 2025 amb una gràfica lineal:

Veus alguna tendència en aquesta població d'ofegabous?

Tot i que entre l'any 2022 i 2023 la població no només es va mantindre, sinó que va incrementar lleugerament, hi ha una clara tendència negativa en la població, havent-se reduït a la meitat en 4 anys.

Si treballassis en la biologia de la conservació i haguessis de prendre mesures per conservar aquesta població, quina o quines variables intentaries ajudar a canviar amb les accions?

Les mesures haurien d'estar dirigides a canviar sobretot les dues primeres variables: natalitat i mortalitat. Per tal de canviar la tendència d'aquesta població cal incrementar la supervivència dels individus, prenent mesures que redueixin la mortalitat, i per tant, de manera indirecta, augmentant la reproducció i natalitat.

Quines accions se t'acudeixen per disminuir les amenaces que pateix l'ofegabous?

Aquesta pregunta és totalment oberta, podent ser creatius a l'hora de fer propostes. Només cal que les accions abordin directament les variables comentades anteriorment.

Exemples de propostes: millora de l'hàbitat actual, restauració d'antigues basses, millora dels corredors ecològics entre basses, eliminació d'espècies exòtiques, etc.

NÍNXOL ECOLÒGIC I XARXA TRÒFICA

Quan volem estudiar i protegir un animal determinat, és important conèixer el seu hàbitat i nínxol ecològic.

L'hàbitat es defineix com l'espai físic que ocupa l'espècie, dintre d'un ecosistema. Per exemple, l'hàbitat d'un esquirol és el bosc, sobretot la pineda.

En canvi, el nínxol ecològic és l'estratègia que té l'espècie per sobreviure, dintre d'aquest hàbitat que ocupa. És a dir, en el cas de l'esquirol que, és omnívor, el seu nínxol ecològic inclou des de fruits, baies i llavors fins a cargols i larves d'insectes.

Quin diries que és l'hàbitat de l'ofegabous?

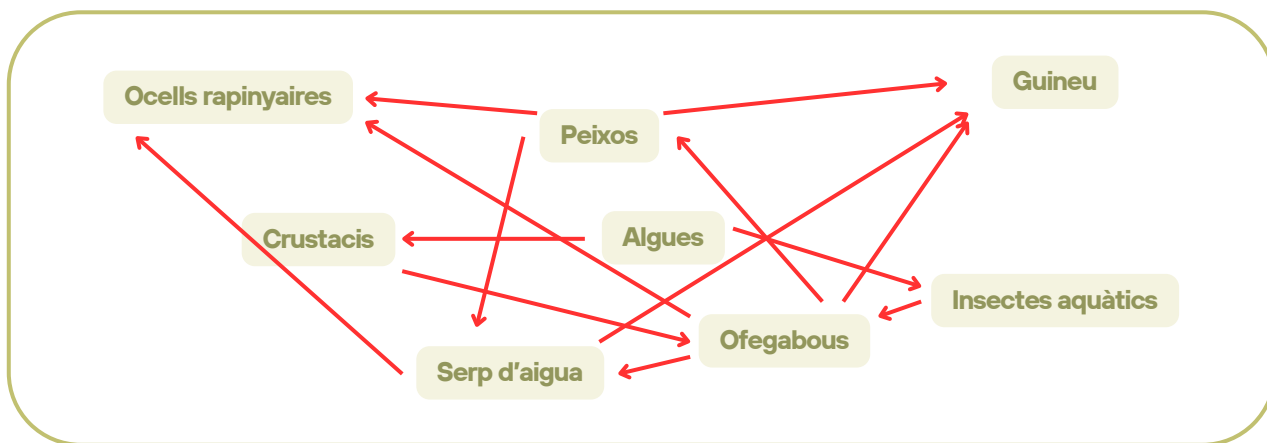
L'hàbitat de l'ofegabous són les basses, tant naturals com artificials.

I el seu nínxol ecològic?

L'ofegabous és un animal carnívor, alimentant-se de diversos crustacis, insectes aquàtics, ous i larves d'altres amfibis, cucs, llimacs, etc.

Una xarxa tròfica és un esquema on es mostra les relacions entre diferents espècies d'un o diversos hàbitats, indicant les preses i els depredadors de cada una. Per mostrar-ho, es dibuixa una fletxa, des de la presa fins a l'espècie que se n'alimenta.

A continuació hi ha diferents espècies de fauna i flora que podem trobar a l'hàbitat de l'ofegabous i als seus voltants, durant la seva fase aquàtica. Dibuixa fletxes entre elles, indicant la presa i el depredador, per tal d'aconseguir la xarxa tròfica d'aquesta comunitat.

A l'hora d'estudiar i conservar una espècie és molt important tindre en compte la xarxa tròfica de la qual forma part, ja que representa les interaccions que té amb el seu entorn, i ens pot donar informació o eines per millorar el seu estat de conservació.

El fet que l'ofegabous tingui una dieta diversa creus que el fa més susceptible a extingir-se d'una bassa, o li ofereix més resistència?

El fet que tingui una dieta diversa fa que sigui més resilient, ja que si només s'alimenta d'una espècie concreta, dependrà completament d'aquesta, i si en algun moment desapareixés, es quedaria sense aliment.

Que tingui depredadors fa que sigui més difícil de conservar? Creieu que canvia si els depredadors son espècies autòctones (d'aquí) o exòtiques?

En un ecosistema en equilibri, les poblacions de depredadors no exhaureixen les de les seves preses, sinó que les controlen i regulen, fent que oscil·lin al pas dels anys, augmentant i disminuint. Tot i això, quan introduïm una espècie que no forma part d'aquest equilibri, alguns cops no segueix aquestes regles, i pot acabar extingint l'espècie presa.

Creus que alguna de les espècies de la xarxa tròfica anterior coincideix en nínxol ecològic amb alguna altra?

No, tot i que sí que n'hi ha que coincideixen parcialment, s'alimenten d'altres espècies fora de la xarxa tròfica representada, per la qual no competeixen completament entre elles.

Què creus que passaria si dues espècies coincidissin completament en nínxol ecològic i hàbitat?

Les dues espècies competirien directament entre si, fins que alguna de les dues acabaria exclouent l'altra, fent-la desaparèixer de la zona.

L'ofegabous, a part de ser una espècie protegida també es considera una espècie paraigües.

Què creus que vol dir aquest concepte?

Una espècie paraigües és una espècie protegida, que a través de la seva protecció en protegeix moltes altres indirectament, que simplement viuen als mateixos hàbitats i zones, i que formen part de la seva comunitat.

MCM, VOLUMS I CONVERSIONS

Els ofegabous són amfibis, capaços de viure tant dintre l'aigua com fora. Quan no és temporada de pluges i la seva bassa s'asseca, passa a la fase terrestre i es refugia sota terra, esperant a que plogui perquè es torni a omplir la seva bassa.

Un cop s'omple, passen a la seva fase aquàtica, on son més actius, i aprofiten per alimentar-se i acumular energia per la seva època reproductiva.

Al Perelló hi ha una bassa temporal on hi viu algun ofegabous. Suposem que té una forma aproximada a un prisma. Sabent que fa 250 cm d'alçada i de base 4 i 5 m, quants litres d'aigua hi caben, quan està plena del tot?

$$\begin{aligned}250 \text{ cm} \times \frac{1 \text{ m}}{100 \text{ cm}} &= 2,5 \text{ m} \\H &= 2,5 \text{ m} \\B &= 4 \text{ m} \times 5 \text{ m} = 20 \text{ m}^2 \\V &= B \times H = 20 \text{ m}^2 \times 2,5 \text{ m} = 50 \text{ m}^3 \\50 \text{ m}^3 \times \frac{1000 \text{ dm}^3}{1 \text{ m}^3} \times \frac{1 \text{ L}}{1 \text{ dm}^3} &= 50000 \text{ L}\end{aligned}$$

Durant l'estiu aquesta bassa s'ha assecat, però a l'entrar la tardor ha fet unes quantes pluges i s'ha omplert fins als 15400 L.

A quin percentatge de la seva capacitat està actualment la bassa?

$$\frac{15400 \text{ L}}{50000 \text{ L}} \times 100 = 30,8\%$$

El mínim comú múltiple de diversos nombres és el nombre més petit, múltiple de tots aquests, sense tindre en compte el 0. Per exemple:

Múltiples de 12: 12, 24, 36, 48, 60, 72, 96, 108, 120...

Múltiples de 30: 30, 60, 90, 120, 150, 180, 210...

Aquests dos nombres tenen diversos múltiples comuns, però el més petit és el 60. El màxim comú divisor de diversos nombres és el nombre més gran, divisor de tots aquests. Per exemple:

Divisors de 12: 1, 2, 3, 4, 6, 12

Divisors de 30: 1, 2, 3, 5, 6, 10, 15, 30

1, 2, 3 i 6 són divisors dels dos nombres, però el major és el 6.

Si tenim una bassa amb 56 L, i una altra amb 88 L, i les volem buidar les dues utilitzant garrafes el màxim gran possibles, de manera que quedin totes plenes, de quina mida han de ser aquestes garrafes?

Cal trobar el màxim comú divisor dels dos nombres, per la qual cosa primer els descomponem en factors primers:

$$56 = 2 \times 28 = 2 \times 2 \times 14 = 2 \times 2 \times 2 \times 7 = 8 \times 7$$

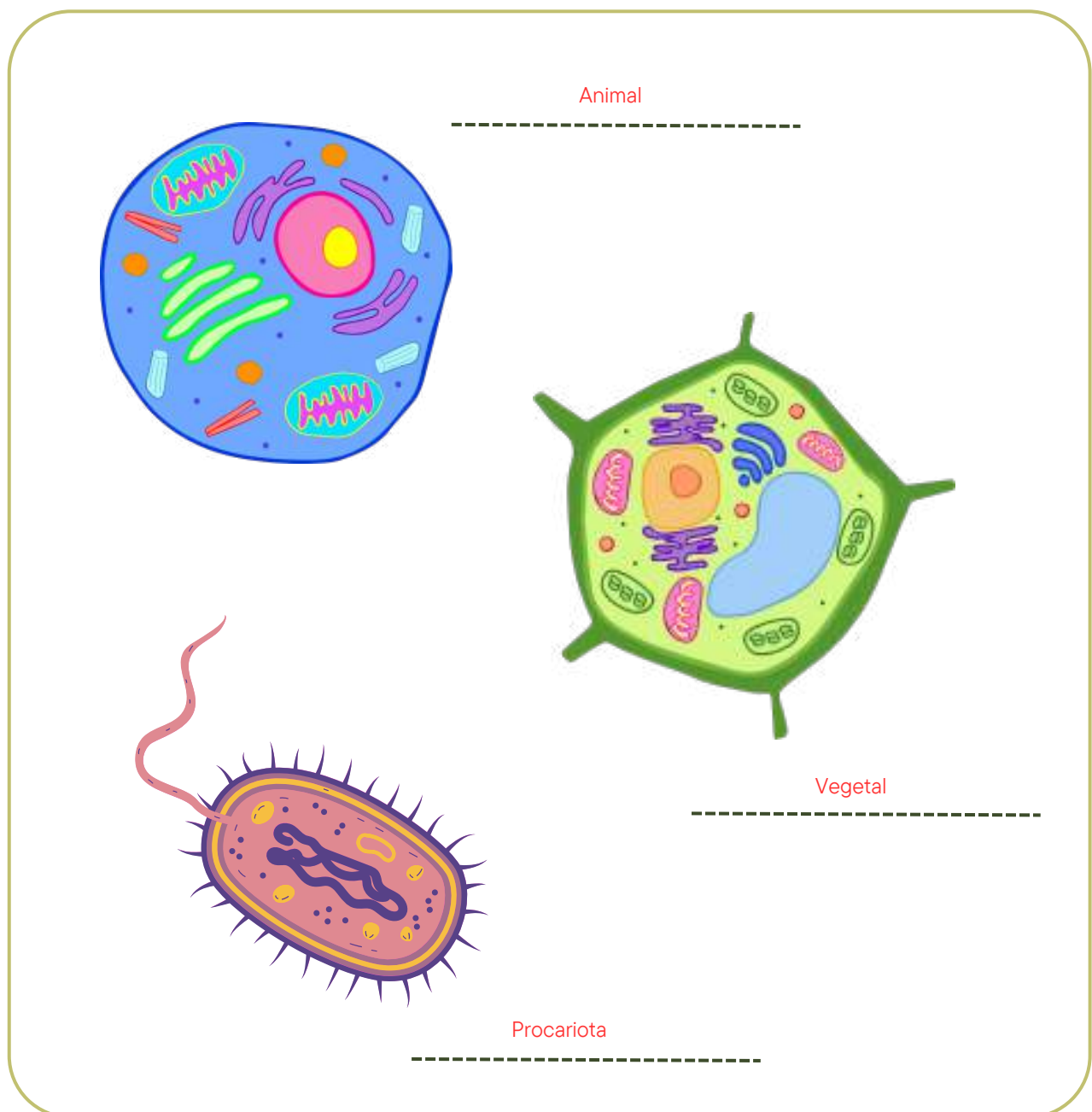
$$88 = 2 \times 44 = 2 \times 2 \times 22 = 2 \times 2 \times 2 \times 11 = 8 \times 11$$

El màxim comú divisor és 8, per tant, si utilitzéssim garrafes de 8 L hi cabria l'aigua de les dues basses, i quedarien totes les garrafes plenes.

CÈL·LULES

Els ofegabous tenen unes cèl·lules especials a la pell anomenades cromatòfors, que els proporciona l'habilitat de canviar el to de color de la pell, de més clar a més fosc, per millorar el seu camuflatge als fons de fang on viu.

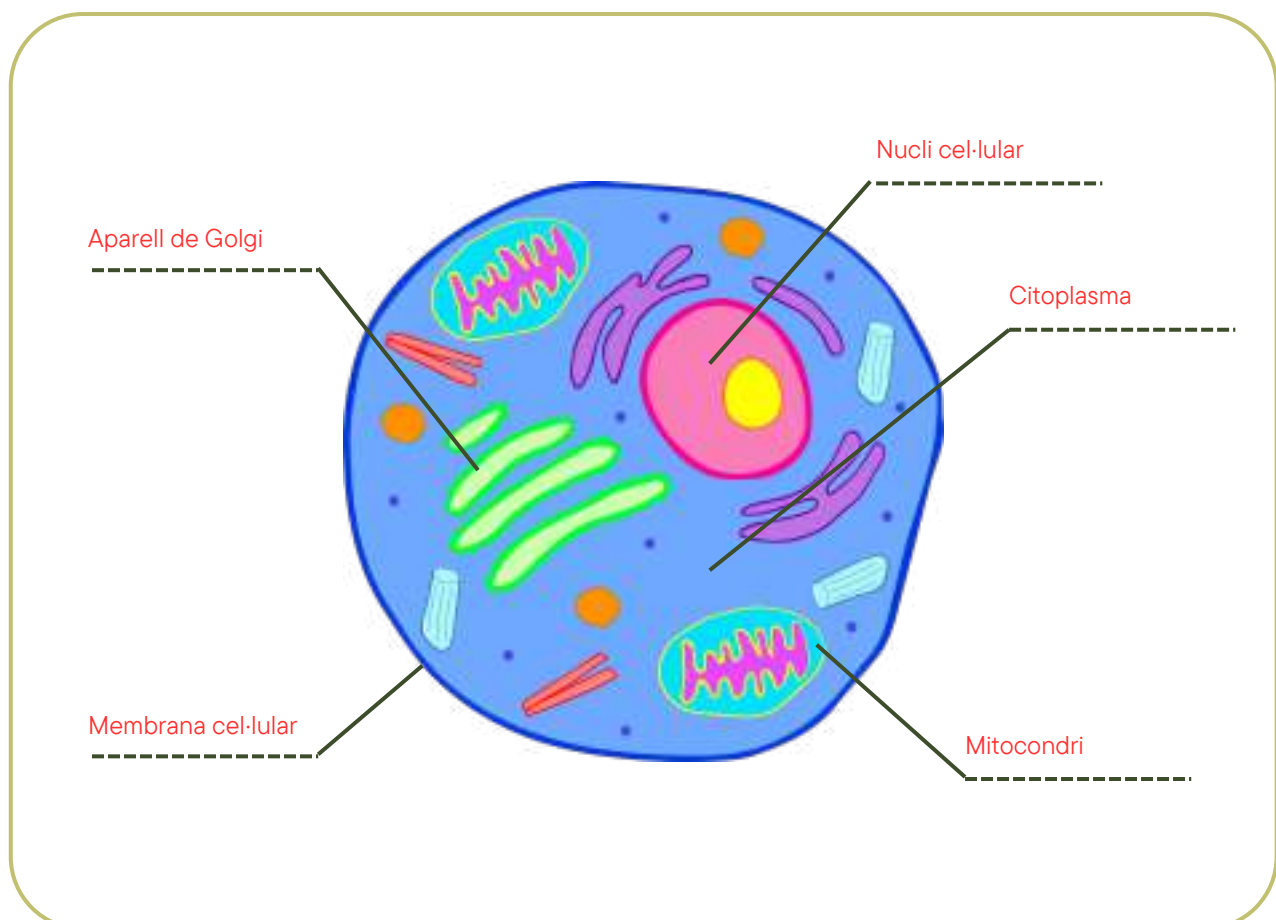
A continuació hi ha 3 cèl·lules genèriques de diferents éssers vius. Indica quina creus que és una cèl·lula vegetal, quina animal, i quina és de procariota.

Indica 1 tret de cada cèl·lula que siguin clau per diferenciar-les entre elles.

Cèl·lula animal	Cèl·lula vegetal	Cèl·lula procariota
No té paret cel·lular (també es pot acceptar: conté nucli cel·lular i no té cloroplasts)	Conté cloroplasts (també es pot acceptar: presenta paret cel·lular i nucli, o té un vacúol principal)	No presenta nucli cel·lular (també es pot acceptar: presenta un flagel, té paret cel·lular complexa, o presenta cilis)

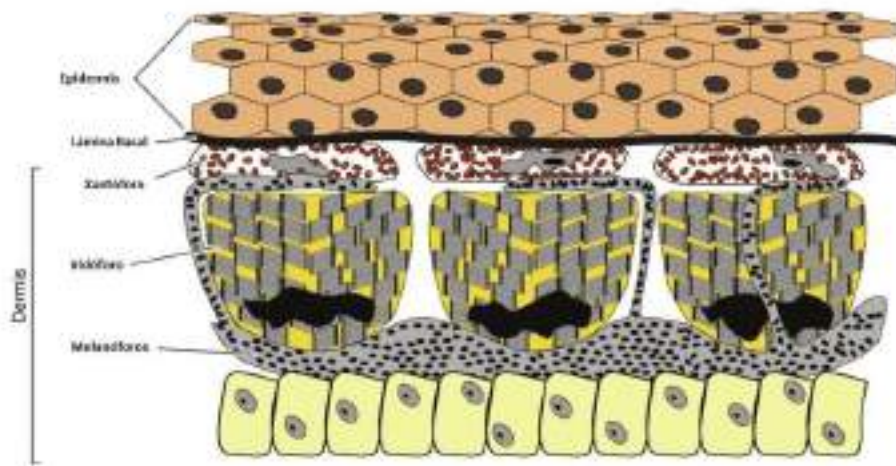
Posa nom a les estructures assenyalades de la següent cèl·lula:

Escriu a la següent taula la funció de cada un dels elements que has indicat:

Estructura	Funció
Aparell de Golgi	Produir algunes substàncies i empaquetar-les a l'interior de les vesícules. Aquestes substàncies poden ser abocades a l'exterior, o bé quedar-se dintre de la cèl·lula.
Membrana cel·lular	Delimitar la cèl·lula i controlar el que surt i entra de la cèl·lula.
Nucli cel·lular	Guardar i protegir el material genètic de l'organisme.
Citoplasma	Contindre tots els orgànuls de la cèl·lula i facilitar el moviment de substàncies dintre d'aquesta.
Mitocondri	Responsable de la conversió de nutrients en energia a través de la respiració cel·lular.

Els cromatòfors que tenen els ofegabous en realitat estan dividits en 3 tipus de cèl·lules especialitzades diferents: melanòfors, iridiòfors i xantòfors. Cada una d'aquestes cèl·lules aporta un color diferent a la pell, i és a partir de la coordinació entre aquestes que s'aconsegueix el canvi general del color de la pell dels ofegabous.

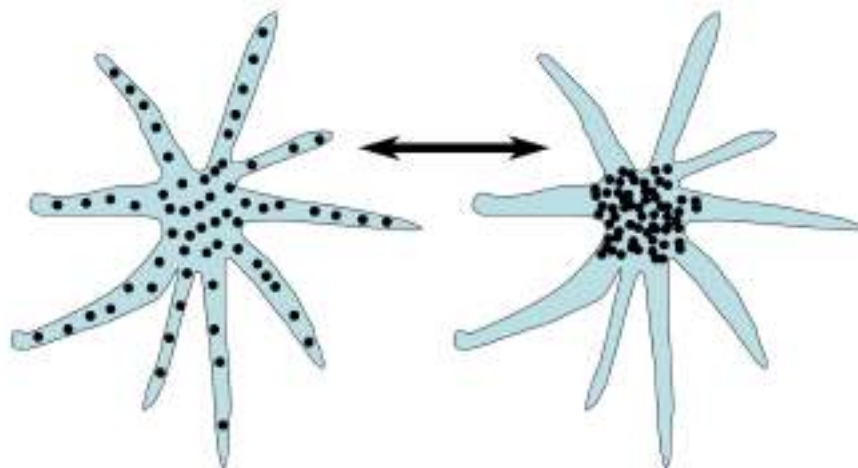

Els xantòfors reflecteixen la llum vermella, fent que es vegi aquest color.

Els iridiòfors, a través d'un compost cristal·lí, reflecteixen la llum creant colors iridiscent.

Els melanòfors tenen pigments que absorbeixen la majoria de colors, per la qual cosa es veu de color negra.

A continuació es mostra els dos estats en que es poden trobar els melanòfors. Quin dels dos estats creus que confecciona un color negre o fosc a l'ofegabous? Per què?

Quan tots els melanòfors de l'ofegabous estan com el de l'esquerra, es veu de colors foscos, ja que tenen els pigments repartits per tota la pell. En canvi, quan es troben com el de la dreta, els pigments que confereixen un color fosc estan concentrats al centre de les cèl·lules, i a simple vista fa que l'ofegabous es vegi clar.

DIGITAL

En grups de 3 o 4 persones, cerqueu informació a internet per tal de respondre les qüestions següents. Per cada resposta, indiqueu la pàgina on l'heu trobat.

- Quins son els punts més meridionals i més septentrionals d'aquesta espècie?

Septentrional: Lleó, Espanya

Meridional: Essaouira (Mogador), Marroc

Font: <https://amphibiaweb.org/species/4278>

- Es creu que aquesta espècie va originar a la Península Ibèrica, i més endavant va creuar l'estret de Gibraltar per arribar al nord de l'Àfrica. En quina època es creu que va passar això?

La teoria principal és que va travessar l'estret durant el període Messinià, al Miocè, quan es va assecar gran part del Mar Mediterrani.

Font: <https://amphibiaweb.org/species/4278>

- A Catalunya l'ofegabous es troba catalogat en estat vulnerable. Quin és l'estat de conservació en què es troba a la resta de territoris on està present (Espanya, Portugal, Marroc)?

Espanya: Quasi amenaçada (NT)

Portugal: Poc preocupant (LC)

Marroc: no té una legislació pròpia per l'ofegabous, i s'adapta la categoria global establerta per l'IUCN, és a dir, poc preocupant (LC). Segurament l'alumnat no trobarà informació específica pel Marroc.

Fonts: https://www.miteco.gob.es/content/dam/miteco/es/biodiversidad/temas/inventarios-nacionales/anfibios_3_tcm30-98878.pdf

<https://ambiente.cm-viana-castelo.pt/bioregisto/pleurodeles-waltl>

- Quins són els requisits que marca la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura (UICN) per catalogar una espècie com a Vulnerable?

És catalogat com a vulnerable en el cas que:

1. Espècies que presenten un risc molt alt d'extinció com a resultat de disminucions ràpides de la població d'entre el 30 i més del 50 per cent durant els últims 10 anys (o tres generacions).
2. Una població actual de menys de 1.000 individus.

Font: <https://www.britannica.com/topic/IUCN-Red-List-of-Threatened-Species>

Existeixen moltes bases de dades diferents on es recullen cites i/o observacions de les diferents espècies del nostre entorn. Per exemple, a nivell català podem utilitzar el Banc de Dades de la Biodiversitat de Catalunya (BDBC), i a nivell global el Global Biodiversity Information Facility (GBIF). Utilitzant aquestes dues eines, indiqueu:

- 2 amfibis amb qui coincideixi l'ofegabous, a nivell de distribució a Catalunya. (pitjant cada quadrant del mapa de Catalunya us indicarà el total d'espècies que hi ha; també podeu utilitzar el llistat d'amfibis de Catalunya per trobar els seus noms científics)

Segons el BDBC, l'ofegabous coincideix amb molts altres amfibis en la seva distribució a Catalunya. Per exemple, a la zona de l'Ametlla de Mar hi coincideix amb el gripau corredor (*Bufo calamita*) i la granota verda (*Pelophylax perezi*).

- L'ofegabous té caràcter invasiu en algun país fora de la seva distribució natural? En quin/s?

Sí, segons les dades del GBIF, l'ofegabous té caràcter invasiu a Bèlgica.

- Per què creus que l'ofegabous és invasor en alguns llocs fora de la seva distribució, mentre a Catalunya es troba en estat vulnerable?

A la seva distribució natural l'ofegabous està patint un retrocés per diversos motius: disminució i fragmentació de l'hàbitat, contaminació de l'aigua, competència i depredació d'altres espècies, malalties, freqüentació humana i canvi climàtic.

En canvi, a Bèlgica, on pot ser que hagi estat introduït en algun punt, l'ofegabous ha anat a parar en un hàbitat on pot sobreviure correctament, i sense els seus depredadors naturals presents al llarg de la seva distribució, ja que l'ecosistema nou no ha evolucionat amb la presència de l'ofegabous.

EXÀMEN

Part 1: Preguntes de resposta breu

1. Identificació i classificació

a) Quin és el nom científic de l'ofegabous?

Pleurodeles waltl

b) A quina classe pertany l'ofegabous? I a quin ordre?

Pertany a la classe d'amfibis. A l'ordre dels urodels (o amfibis amb cua).

c) Per què és diu ofegabous?

El seu nom prové de la seva estratègia defensiva particular. És capaç de projectar la punta de les costelles a l'exterior, tot perforant unes glàndules que secreten toxines, i impregnant-se de verí al fer-ho. L'animal intenta, llavors, tractar de "punxar" l'agressor amb, a més, "toc tòxic". Aquesta estratègia defensiva l'ajuda, per exemple, quan una serp d'aigua intenta engolir-lo, però també, segons la llegenda que li dona nom, quan un bou que beu aigua a la bassa se'l empassa per accident; aquest s'escanya amb l'ofegabous, que es revolta a la gola, punxant-li, i provocant que el bou s'ennuegui i el retorni entre estussecs.

2. Anatomia i fisiologia

a) Descriu breument l'aspecte físic de l'ofegabous.

Pot fer fins a 30 centímetres de llarg, però més habitualment mesura entre 15 i 25 centímetres. És de color és marró-grisaci per sobre i amb el ventre clar, amb puntejat fosc uniforme en tota la seva pell, de tacte aspre.

b) Anomena 3 característiques especials de la pell de l'ofegabous.

- És capaç de projectar la punta de les costelles a l'exterior, tot perforant unes glàndules que secreten toxines, i impregnant-se de verí al fer-ho.
- Té capacitat regenerativa: amb el temps poden ser capaços de regenerar fins i tot membres perduts, regenerant fins i tot els ossos.
- Fa la respiració cutània
- Té capacitat de camuflatge
- Té capacitat de protecció contra la sequera

3. Distribució geogràfica:

a) A quins països es troba l'ofegabous?

Es troba a Espanya, Portugal i Marroc.

b) A on es distribueix l'ofegabous a Catalunya?

El trobem només al extrem sud del principat, a la zona més càlida: les Terres de l'Ebre.

4. Hàbitat

a) On viu principalment l'ofegabous?

Viu a basses que mantinguin sempre l'aigua, o durant bona part de l'any.

b) Quines condicions ambientals necessita per viure?

L'ofegabous és un animal molt i molt adaptable, i pot viure pràcticament a qualsevol punt d'aigua que reuneixi aquests requisits:

- Ha de mantindre aigua sempre, o gairebé;
- Prefereixen basses a partir d'uns 50-60 cm de fondària a les parts més fondes
- Hi ha d'haver disponibilitat de llocs on refugiar-se durant les hores de llum: vegetació subaquàtica, acumulacions de pedres o llenyes, esquerdes,...;
- Hi ha d'haver aliment, en forma d'invertebrats i larves d'amfibi (i donat que els ofegabous son animals grossos, n'hi ha d'haver molt i variat), per tant, prefereix basses ecològicament equilibrades;
- No poden estar gaire contaminades (tot i que l'ofegabous en resisteix petits índex);
- No hi ha crancs, i quasi mai peixos (mai dels exòtics).

Part 2: Preguntes de desenvolupament

5. Cicle de vida

- Explica el cicle de vida de l'ofegabous, des dels ous fins a l'adult. Inclou les diferents fases de desenvolupament.

Dins aquells ous s'aniran formant uns embrions durant unes dues setmanes, moment en el qual en sortiran de dins larves o culleretes de molt pocs mil·límetres. Aquestes culleretes recent sortides de l'ou respiren per brànquies, no tenen potes, i només neden...son, en tots els sentits, "petits peixets". I a més, encara no menjaran res durant la primera setmana de vida, ja que tenen "reserves" que han portat amb ells de l'ou...i encara no tenen boca tampoc.

Amb el temps, i després d'haver començat a menjar animals microscòpics, aquestes culleretes desenvolupen les quatre potes, i poc a poc van transformant-se, mentre creixen, en alguna cosa que cada cop s'assembla més a un ofegabous.

En aquest moment, quan ha passat un mes aproximadament, ja podem veure ben clarament les quatre potes, el cap, i les brànquies ben desenvolupades (els "arcs peluts" que li surten dels costats del coll). Aquesta larva menja i creix de manera constant.

Transcorreguts uns 4 mesos, el jove ofegabous ja té el mateix aspecte que un adult en miniatura (fan entre 4 i 6 centímetres), però conserva encara les brànquies. En aquest moment, i lentament, el jove ofegabous començarà a "reabsorbir" les brànquies dins el seu cos. Quan aquest procés acaba, podem dir que l'ofegabous ha acabat la seva vida com a cullereta, i la cullereta ha completat la seva transformació en adult o metamorfosi. El jove és ara ja un ofegabous "de llei".

6. Alimentació

a) Què menja l'ofegabous?

L'ofegabous no perd mai la gana, i menja qualsevol animal que detecti i atrapi, amb la vista o l'olfacte: menja petits crustacis aquàtics, insectes aquàtics i les seves larves, ous i altres larves d'amfibis (incloses també les d'ofegabous), altres amfibis més petits, cucs, llimacs...en general, qualsevol petit animal lent i de cos tou que trobin tant quan son en fase aquàtica com terrestre. Es coneix el cas d'un ofegabous que va engolir una petita serp d'aigua. També és capaç d'alimentar-se d'animals morts, tant dins com fora l'aigua.

b) Quins depredadors té l'ofegabous?

Pot ser aliment de molts mamífers carnívors (guineu, toixó, llúdriga, fagina), ocells (rapinyaires, còrvids, bernats i agrons, ànecs,...fins i tot la merla!), rèptils (serp d'aigua i serp d'aigua de collaret) i fins i tot els grans escarabats aquàtics depredadors.

L'ofegabous prefereix no viure a llocs on hi hagi peixos, als quals sembla detectar al entrar a un punt d'aigua, i sol fer que l'abandoni immediatament.

Els peixos exòtics i els crancs impossibiliten la seva existència a un punt.

Part 3: Preguntes de reflexió i aplicació

7. Conservació

a) Quines són les principals amenaces de l'ofegabous? Descriu almenys dues amenaces:

1. Disminució i fragmentació de l'hàbitat
2. Contaminació de l'aigua
3. Competència, depredació i molèsties causades per altres espècies
4. Malalties
5. Freqüentació humana/col·leccionisme
6. Canvi climàtic

b) Per què l'ofegabous és una espècie paraigües?

Les espècie paraigües són espècies que, gràcies al seu grau de protecció i conservació, protegeixen indirectament a moltes altres amb les que conviu, ja que comparteixen hàbitat i/o comunitat ecològica.

- Com que l'ofegabous és una espècie considerada vulnerable, l'administració l'ha de protegir, d'entre altres maneres conservant els seus hàbitats. Això permet que moltes altres espècies que viuen en els mateixos ambients que ell també quedin protegides.

c) Què es pot fer per protegir aquesta espècie?

Protecció de l'hàbitat:

- Conservació de les basses: Mantenir i restaurar les zones humides on habita l'ofegabous, com ara basses, llacs i rierols, és fonamental per garantir la seva supervivència.
- Control de la contaminació: Reduir la contaminació de l'aigua provinent de pesticides, fertilitzants i altres productes químics és essencial per mantenir un hàbitat saludable.
- Creació de zones protegides: Establir àrees protegides que incloguin hàbitats crítics per a l'ofegabous pot ajudar a protegir-los de l'alteració humana i altres amenaces.

Gestió de les espècies invasores:

- Eradicació o control: Implementar programes per eradicar o controlar espècies invasores.
- Monitoreig i prevenció: Establir mesures de monitoreig i prevenció per evitar la introducció d'espècies invasores en els hàbitats de l'ofegabous.

Recerca i educació

- Investigació científica: Fomentar estudis sobre l'ecologia, biologia i necessitats específiques de l'ofegabous per millorar les estratègies de conservació.
- Programes d'educació: Educar el públic sobre la importància de l'ofegabous i els hàbitats aquàtics, promovent la implicació ciutadana en la seva conservació.

Captivitat i reintroducció

- Programes de cria en captivitat: Desenvolupar programes de cria en captivitat per augmentar la població i assegurar la seva diversitat genètica.
- Reintroducció en hàbitats naturals: Reintroduir els individus criats en captivitat en àrees on la població ha disminuït o s'ha extingit, assegurant que les condicions siguin adequades per a la seva supervivència.

Legislació i polítiques

- Regulacions legals: Implementar i fer complir lleis que protegeixin l'ofegabous i el seu hàbitat, com prohibicions de captura i venda.
- Polítiques de conservació: Desenvolupar i aplicar polítiques a nivell local, regional i nacional per a la protecció i conservació d'espècies amenaçades com l'ofegabous.

8. Comparació amb altres amfibis

- Compara l'ofegabous amb una altra espècie d'amfibi que coneguis. Quines són les principals diferències i semblances?

Granota/Gripau/Tritó...

Part 4: Activitat pràctica

9. Dibuix i etiquetatge

- Dibuixa un ofegabous i etiqueta les parts principals del seu cos.

